

Sjeća li se još itko Vlade antikorupcijske kampanje *Korupcija, to nisam ja?* Vjerojatno je jedino što se pamti potrošenih 2 milijuna kuna bez javnog natječaja. Građane se pozivalo da prijave korupciju, da se ne boje, a u tome im je trebala pomoći pjesmica koja se vrtjela na radiju. Ta je kampanja ponovno pokazala kako je u Hrvatskoj težište borbe protiv korupcije na administrativnoj ili lakoj/sitnoj korupciji. Istovremeno pomaka na suzbijanju političke korupcije gotovo nema. Toga je svjesna i Europska komisija.

U posljednje su vrijeme s aspekta korupcije osobito aktualna javna poduzeća. U svim korupcijskim aferama vezanim uz javna poduzeća naslućuje se trag prema najvišim državnim razinama. To ne čudi stoga jer su dužnosnici nerijetko članovi nadzornih odbora javnih poduzeća, ali i zato što se odluke o velikim kapitalnim projektima donose na najvišoj razini vlasti, a provedba se uglavnom odvija putem javnih poduzeća. Pogledajmo nekoliko pokazatelja koji se odnose na javna poduzeća, ali posredno, putem kvalitete infrastrukture u Hrvatskoj.

Loša infrastruktura za dobre ljude

Počnimo s električnom energijom. Kad su posrijedi gubici u distribuciji električne energije (postotak ukupne proizvodnje), Hrvatska u međunarodnoj usporedbi stoji vrlo loše; gubi se oko 20 % električne energije, dok je prosjek EU-27 svega 8 posto. U Sloveniji se, primjerice, gubi niskih 6 posto.

Spomenimo zatim opskrbu vodom. Iako je Hrvatska na 5. mjestu u Europi po procijenjenim količinama vode, samo 75 % stanovnika ima priključak na vodovodnu mrežu, a na jedan zahvaćeni kubični metar vode u distribuciji se prosječno izgubi oko 40 % vode, dok Europska unija smatra prihvatljivim 15 do 18 % gubitaka. Brojevi su jednako loši i za sustav odvodnje. Priključak na kanalizacijski sustav u Hrvatskoj je 2007. godine ima-

Korupcija

Pametnome previše

U Hrvatskoj se gubi dva i pol puta više električne energije nego u EU, četvrtina stanovnika nema priključak na vodu, a više od polovice nema kanalizaciju. Istodobno političari nameću gradnju pelješkog mosta kao prioritet u javnoj infrastrukturi

Piše Marijana Bađun
znanstvenica Instituta za javne
financije u Zagrebu*

su javni kapitalni rashodi (udio u BDP-u) u usporedbi s razvijenim europskim zemljama prilično veliki - rashodi konsolidirane opće države za nabavu nefinancijske imovine od 2002. do 2007. godine bili su preko 4 % BDP-a, dok su 2008. pali ispod 3 %, što ne uključuje javna poduzeća. Ekonomisti i nositelji vlasti često naglašavaju pozitivan učinak javnih kapitalnih rashoda na ekonomski rast, ne uzimajući pritom u obzir poremećaje koje u taj odnos unosi korupcija. Istraživanja su pokazala da je politička korupcija povezana s većim udjelom javnih investicija u BDP-u, kao i to da zemlje s većom političkom korupcijom troše relativno manje na održavanje te imaju lošiju infrastrukturu. Osim toga korupcija smanjuje

lo samo 43 % stanovnika. Osim toga, s obzirom na starost kanalizacijskog sustava u gradovima, može se pretpostaviti da je većina kanalizacijskih sustava u znatnoj mjeri vodopropusna.

Osvrnimo se još na cestovnu i željezničku infrastrukturu. Gotovo 50 % državnih cesta (kolnika) 2005. godine bilo je u lošem ili vrlo lošem stanju, a manje od trećine u dobrom i vrlo dobrom stanju. Po udjelu asfaltiranih cesta u ukupnim cestama Hrvatska stoji relativno dobro - 85 % nije daleko od 100 % koje ima manje od polovice članica Europske unije. Iz ovoga se naslućuje da je veći problem u održavanju negoli u izgradnji.

Željeznička infrastruktura u vrlo je lošem stanju po svim pokazateljima: 1) dvokolosječnih pruga manje je od 10 %, a elektrificirano je oko trećine pruga; 2) za brzine vlakova od 160 km/h sposobno je samo 4 % ukupne duljine kolosijeka otvorene pruge, dok je za brzine od 100 km/h sposobno jednako tako malih 12 %; 3) kontaktna mreža na elektrificiranim prugama stara je oko 35 godina; 4) veći dio kolodvora i otvorene pruge na glavnim željezničkim prugama osiguran je zastarjelim signalno-sigurnosnim uređajima (čak i do 70 godina) itd.

Iz ovih je kratkih primjera jasno da infrastruktura u Hrvatskoj nije u dobrom stanju. Istodobno

